

Vladimir Pištalo

UZEĆE ZMIJE

– odlomak iz romana –

Tara Tirnstin se već zadevojčila kad su u crkvu doneli zmije. Pastor Hensli se stradalnički namrštio i primetio da nikakvo zlo ne može zadesiti onoga ko radi u ime Isusovo.

– Ne sumnjajte, braćo moja – podigao je pastor glas sa sveopraštajućim osmehom – da sa verom, sinovi i kćeri Adamove, savlađuje uzrok prvog greha.

Posle tih reči, pastor Hensli je izvadio zvečarku iz vreće. Duboke bore su mu odsekle obraze od usta dok je čitao iz Jevanđelja po Marku:

– *Uzeće zmije, i ako popiju ikakvu otrovnu tvar, neće im naškoditi.*

Crkva je mirisala na tesano drvo. Vilice su se stezale. Duž crkvene klupe otrovnica je klizila iz ruke u ruku. Crvenokosa devojka je dodala Tari zvečarku. Smrt je proklizila kroz njene ruke i ona ju je pružila trudnoj plavuši do sebe. Izašla je iz crkve podignute brade. Kod kuće je primila čestitanja, pred nedeljni ručak.

– Supa je gotova – doviknula je tetka Pem.

– Ja ću! – skočila je Tara.

Iz kuhinje se čuo tresak. Našli su je zakoprcanu u prolivenoj supi.

Napad padavice se nije ponovio.

– Videćemo – namrštio se doktor Martison, već potpuno sed i ljubičast u licu.

Tara je ponela hladni dodir na dlanovima u Klivlend Tenesi, a zatim kod strica doktora u Njujork. U Njujorku je završila daktilografski kurs i našla sobu na Riversajd Drajvu, blizu Grantovog spomenika. Taj mračni spomenik ju je plašio, naročito otkad je prestala da se moli. Uzimala je po knjigu nedeljno iz biblioteke u 42 ulici.

Njujork ju je palio kao vreli uzdah. Govorila je preglasno. Volela je da šalje glasne poljupce. U društvu retkih drugarica, išla je na Koni Ajlend, na minstrel šou, u pozorišta na Bauriju i u bioskope za peni.

Kupovala je haljine svetlih boja i u njima pošla da traži posao. Najposle je postala sekretarica u privatnoj laboratoriji. Pisala je sestri da radi na dvadesetom spratu Metropolitan nebodera, ispod čuvenog sata.

– *Gazda mi je sredovečan, a mladolik. Veoma uglađen.* – pohvalila se sestri.

*

Taj neobični gazda je dolazio tačno kad otkuca podne. Zahtevao da Tara svakog dana kupi po tri funte semena repice, konoplje i semena za ptice, da ga dočeka kod vrata, pri drži šešir, štap i rukavice. Zavesa u kancelariji morale su biti spuštene. Tako je dobiven izgled noći.

– Podignite zavesa! – naredio bi samo kad počne oluja.

Tada bi hatatitla – što na apačkom znači munja – blesnula u sva tri prozora.

Tor, Perun i Zevs tresli su svoje plave čaršafe.

Zagonetni gazda je preko krovova, gledao kako se svetlucavi lukovi formiraju u pravilnim intervalima. Merenjem pomoću prstiju i brojanjem mogao je da izračuna dužinu, odstojanje i napon svake munje. Sevanje mu je pročistilo živce. Gubio je dah.

Na svojoj sofi, on je mumlao zajedno sa grmljavinom. Glasno je propovedao otvorenom prozoru. Osećao je srećine mamuze u slabinama. Njegov glas se mešao sa glasom boga. Slavodobitno se smejao u duetu sa nebeskim grohotom. On je odobravao munjama na nepoznatim jezicima. On je pevao s njima.

– Veće sam munje pravio! – vikao je.

Onda bi se šum kiše pojačao. Sjavni mnogostruki mlaz je zaplesao po simsu.

Jednom je otvorio telegram, zaplakao i izašao iz sobe. Tara se prišunjala, podigla telegram i tajno pročitala.

Mark Tven je otišao sa Halejevom kometom. Došao je sa kometom i otišao sa kometom.

tvoj Robert

Moderna devojka Tara Tirnstin je od prve plate častila sebe večerom u Hamerstajnovom krovnom vrtu. Šta drugo da radi samica, koja se pretvara u stariju devojku?

Ona se hranom branila od velikog grada.

Tara je pokušala da izračuna koliko je ruku bilo u tom gradu. Milioni su nekome mahali, grabili nakit, grabili dolare, grabili ruke verenika. Sve te ruke uspevale su da ugrabe nešto od života. Njene su bile prazne.

Pod gasnom sijalicom u kuhinji, Tara bi zagradila tanjir laktovima. Gnječila je sredinu hleba u čvrstu gumastu masu i gurala je u usta. Utroba je urlala kao Scila: Napuni me! Njene ruke su postale zamajci i kretale se same.

Ona je žudela za istinom i duhovnim napretkom, a apstraktne ideje se mogu pretvoriti u šta god hoće, a naročito u naše žudnje.

Bože, otkad si nas izbacio iz raja, mi smo stalno gladni i žedni, muškarci žude za ženama, a žene za muškarcima? Zašto nam sve ovo radiš? Zašto nam šalješ taj svrab koji je bol?

I nakon što je u kancelariji čula da njen gazda ne trpi debele žene, Tara je nastavila da mašta o njemu. Na daljinu je dodirivala njegovu kosu, njegovo teme, njegove blede usne. O, bože, zašto mi ovo radiš? Sanjala je zmiije iz Doline Skakavaca u Tenesiju. Poželela je da, umesto nje, jeca njen krevet.

Ona je izrastala iz cvetnih haljina.

Volela je da kasno uveče ostane sama u kancelariji. Otvarala je novine i čitala šta su Džon Džejkob Astor i njegov sin Vinsent osećali kad su se izgubili na moru. Koristila je za branjeni privatni toalet, gde je gospodin Tesla žurio da opere ruke kad bi neko na prepad zgrabio njegovu ruku. Sapun je coktao i coktao među dlanovima. Klonio se zaraznih drugih. Govorio je da se čuva bacila koji se proždiru u nevidljivom svetu pod svetom. Bacili o kojima je govorio su verovatno bili ljudi.

Tara Tirnstin je počela da kupuje posebni crni veš, koji nose „one“ devojke. Čarape su šuštale kad prekrsti noge.

Dakle?

Gospođice, uvek ju je oslovljavao sa gospođice. Nikad imenom.

On joj je objašnjavao o turbini bez propelera, koja će dati deset konjskih snaga na pola kile težine.

Ona ga je razumela.

Hranitelja.

Osmeh razigranog erosa izmenio joj je lice. On je zaslužio da ga neko voli.

On je obezbeđivao njen dnevni hleb. Hleb koji je gnječila i gurala u usta.

U petak uveče je ostala da otkuca njegovo pismo superintendantu Njujorških javnih škola Maksvelu: „*Uradićemo studiju sa pedeset mentalno defektne školske dece. – kucala je brzim prstima. – Elektricitet obećava da podigne inteligenciju čovečanstva i da čak leči luda-ke.*“

Prozori Metropoliten kule su bili raskriljeni. Lajali su psi leta. Mirisao je jun. U celoj zgradi čulo se samo rominjanje njene pisaće mašine. Napadi gladi su počeli da je iznenađuju. Zato je nosila hleb u torbi. Sama u laboratoriji, Tara je raskrčila na uglu stola. Pod bradu je podmetnula Karlajlovu knjigu *Heroji i obožavanje heroja* koju je gazda čitao. Počela je da vadi kriške hleba. Ruke su se kretale kao zamajci. Gnječila ih je i gurala u usta. Daleka pulsiranja određivala su njenu individualnost. Ona je jela iz užasa. Ona nije kontrolisala svoje stanje.

– Gospođice! – odjeknuo je zaprepašteni glas.

– Gospodine Tesla! – vrisnula je...

Nikola Tesla se približio Tari. Videlo se da se suzdržava:

– To što vi pravite od sebe, takav nedostatak kontrole u pogledu svoje osobe ja apsolutno ne odobravam.

Pred njenim zamućenim očima bljesnula je njegova kravata od leda.

– To je naravno vaša lična stvar, ali...

Njen pogled je utonuo u njegov sa velikom snagom. Oteo joj se uzvik:

– Gospodine Tesla!

Stajao je pred njom, visok, isklesanog lica, u oklopu od leda.

– Isplatiću vam zaradu za narednu nedelju, ali od ponedeljka ne morate dolaziti.

Bez njega u ovom gradu, ona nije imala nikoga. Trznula se čitavim telom iz pasa, napred dok joj se glava trzala unazad. Pena joj je grunula na usta. Muškarac je gledao u pod da ne gleda u ženu. Iz nekog dalekog centra univerzuma doleteli su drhtaji i zatresli ovu ženu. Ukazale su se njene velike grudi i crveni osip među njima. Njen pogled je bio čista bespomoćnost. Njena prazna ruka je ščepala vazduh, ščepala mesto na kome se kopča haljina. Dugmad su se razletela po uredu.